

Promovarea vizibilității științei autohtone a fost, de asemenea, o prioritate a acad. Vitalie Postolati, care a activat în diverse organisme internaționale: Comisia de energetică a Academiei Române, reprezentând Republica Moldova în cadrul BSRCE și în Secția Energetică BSEC. A participat la peste 50 de manifestări științifice de prestigiu, saloane internaționale de inventică, unde a fost menționat cu diplome și medalii. La inițiativa dlui Vitalie Postolati au fost organizate Conferința internațională „Energetica Moldovei - 2005” rezultatele căreia au servit ca bază la elaborarea Strategiei energetice a Republicii Moldova până în 2020, adoptată de Guvern în 2007, Seminarul Internațional „Colaborarea în domeniul elaborării tehnologiilor bioenergetice”.

Acad. Vitalie Postolati a fost redactorul științific al culegerii tematice „Linii electrice dirijate”, actualmente fiind redactorul-șef al revistei științifice cotate de CNAA (categoria B) „Problemele energeticii regionale” și membru al consiliului redacțional «Экономика региона», editată de Secția științelor umaniste și Secția Academiei de Științe a Rusiei din regiunea Ural.

Acad. Vitalie Postolati a fost președintele Consiliului Științific specializat pentru conferirea gradelor științifice de doctor și doctor habilitat în tehnică la specialitatea 05.14.02, membru al Comisiei de experți și membru al Prezidiului CNAA (1998-2004).

Pentru rezultatele activității de cercetare, acad. Vitalie Postolati i-au fost conferite Premiul Prezidiului AȘM (1988), Diplomele Academiiilor de Științe din Ucraina, Belarus și Moldova, Medalia „50 de ani ai cosmonauticii”. Numele său figurează în ediția Institutului Bibliografic American și în Cartea de Aur a Academiei de Științe a Moldovei.

La mai mult și la mai mare, ar fi exact urarea potrivită pentru bunul și neobositul nostru coleg!

Acad. Ion Tighineanu

DOAMNA CALCULELOR PERFORMANTE

Dr. hab. Svetlana COJOCARU
la 60 de ani

Matematician, informatician, domeniul științific: teoria gramaticilor și limbajelor, procesarea limbajului natural, interfețe inteligente, algebra computațională.

Conferențiar cercetător (1993). Doctor habilitat în informatică (2007).

Directorul Institutului de Matematică și Informatică al AȘM, dr.hab. Svetlana Cojocaru s-a născut la 26 iulie 1952, în satul Butuceni, raionul Râbnița. A absolvit Școala medie nr. 1 din orașul Râbnița în 1969. În 1974 a absolvit cu mențiune Facultatea de Matematică și Cibernetică (actualmente: matematică și informatică) a Universității de Stat din Moldova. Din același an lucrează la Institutul de Matematică și Informatică (IMI) al AȘM.

În anul 1982 i-a fost conferit titlul de doctor în științe fizico-matematice în urma susținerii tezei la Institutul de Cibernetică din Kiev. Teza de doctor habilitat în informatică a susținut-o în 2007 la Institutul de Matematică și Informatică al AȘM. Din 1993 deține titlul de conferențiar cercetător.

Savant notoriu, dr.hab. Svetlana Cojocaru a obținut rezultate remarcabile în domeniul informaticii, materializate nu doar în publicații științifice de valoare, ci și într-o serie de aplicații. Pornind pe calea cercetării de la teoria limbajelor formale, Domnia sa a propus o clasă de gramatici cu context dispersat (GCD), care permiteau atât procesare secvențială, cât și paralelă, anticipând astfel tendințele actuale de utilizare pe scară largă a sistemelor cu multe procesoare

pentru efectuarea calculelor performante. Ulterior, formalismul gramaticilor cu context dispersat a fost adaptat și utilizat pentru soluționarea unor probleme de procesare a limbajului natural. Aplicând mecanismul GCD, dr.hab. Svetlana Cojocaru a elaborat o gramatică formală pentru descrierea procesului de flexionare în limba română, ajungând astfel la soluționarea completă a problemei flexionării automate pentru limbajele flective. Sub conducerea sa a fost dezvoltat un produs program, care efectuează flexionarea automată. Cu ajutorul acestui program, ulterior, au fost elaborate o serie de aplicații: lexicon morfologic computațional pentru limba română cu circa un milion de cuvinte, sistem de instruire asistată pentru studiul limbii române, sistem de corecție ortografică etc. Astfel, a fost făcut un pas important în tehnologizarea limbii române – fapt ce ne permite să ne apropiem de soluționarea unei probleme de anvergură – interacțiunea om-calculator în limbaj natural. Grație rezultatelor obținute, dr.hab. Svetlana Cojocaru a fost inclusă în calitate de membru al Comisiei Academiei Române pentru informatizarea limbii române.

Rezultatele sale au pus baza cercetărilor interfețelor inteligente în țara noastră, urmărindu-se scopul creării unui mediu confortabil pentru orice utilizator, indiferent de aria de activitate, nivelul de calificare etc.

În cadrul unei serii de proiecte bilaterale cu Universitatea Stockholm (dr.hab. Svetlana Cojocaru, fiind conducătorul acestora din partea IMI), a fost dezvoltat un sistem de calcul simbolic cu interfață inteligentă. Rezultatele cercetărilor s-au soldat cu publicarea unei culegeri de articole (editura IOS Press, Olanda), la care dr.hab. Svetlana Cojocaru a fost unul din redactori și autori, precum și a unei monografii editate în Suedia (coautori: J.Backelin, V.Ufnarovski).

Dr.hab. Svetlana Cojocaru a inițiat un proiect de asistență computerizată pentru medicii ecografiști. Sistemul SonaRes, dezvoltat cu participarea și sub conducerea ei științifică, are menirea să ghideze procesul de investigare ultrasonografică, contribuind astfel la ridicarea calității diagnosticului medical și, în ultima instanță, la fortificarea sănătății cetățenilor.

Rezultatele dr.hab. Svetlana Cojocaru sunt recunoscute de către comunitatea științifică internațională. În susținerea acestei afirmații vine o listă de lucrări (articole, monografii și capitole în monografii), publicate în edituri de prestigiu, precum: Springer, Kluwer, Birkhäuser Verlag, IOS Press etc. Pe parcursul ultimilor 20 de ani, dumneaei a beneficiat de invitații multiple pentru vizite de cercetare în Suedia (Universitățile Stockholm și Lund, unde,

însușind toate vizitele, a lucrat circa trei ani), Marea Britanie, Franța, Germania, România. Tematica importantă și rezultatele performante au contribuit la obținerea și executarea a 20 de granturi internaționale (NATO, MRDA, INTAS, STCU, ale Academiei Regale Suedeze); la 7 din ele dr.hab. Svetlana Cojocaru fiind conducător, iar în celelalte – executant.

Promovarea rezultatelor științifice, obținute în țară, a fost și rămâne una din preocupările sale importante. Domnia sa a făcut parte din grupul de inițiativă, care, în 1993, a fondat revista „Computer Science Journal of Moldova”, fiind editor executiv, apoi editor șef adjunct. De asemenea, a fost editor invitat al „Revistei de inventică” (Iași), este membru al colegiilor de redacție ale revistelor „BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience” (Bacău), „Revista Română de Automatică” (București).

O dimensiune aparte constituie activitatea sa în calitate de membru al colegiului redacțional al revistei de cultură „Curtea de la Argeș”. Grație eforturilor dumneaei, prin intermediul acestei reviste au fost făcute cunoscute în întreg spațiul românesc (inclusiv diaspora din diferite țări) lucrările unor distinși savanți și oameni de cultură din Republica Moldova.

Un alt aspect important îl constituie activitatea didactică și cea de pregătire a doctoranzilor. Din 1993 până în 2007 dr.hab. Svetlana Cojocaru a fost secretar științific al consiliului științific specializat DH 01-01.05.04-03 din cadrul Institutului de Matematică și Informatică al AȘM, iar din 2007 până în iunie 2012 a condus seminarul de profil și a fost membru al Comisiei de experți CNAA în domeniul informaticii, actualmente fiind președinte al acesteia. Pe parcursul mai multor ani, a ținut cursuri la Universitatea de Stat din Moldova, a fost în repetate ori președinte al comisiei de stat de examinare la Universitatea Tehnică a Moldovei, în prezent fiind încadrată (prin cumul) pe post de profesor interimar la Universitatea Academiei de Științe a Moldovei. Sub conducerea sa trei persoane au susținut teza de doctor (A.Colesnicov, O.Burlaca, M.Petic), patru persoane își continuă studiile de doctorat. În calitate de vicepreședinte al Societății Matematice din Moldova contribuie la organizarea și consolidarea cercetărilor în domeniul matematicii și informaticii în țara noastră.

Pentru realizările remarcabile în domeniul științei, în anul 2011 dr.hab. Svetlana Cojocaru a devenit Laureat al Premiului Național.

Respect și admirație, distinsă Doamnă, pentru activitatea Dvs. valoroasă!

*M. cor. Constantin Gaindric
Acad. Ion Tighineanu*